

Hnutí DUHA
Friends of the Earth Czech Republic

(i) INFORMAČNÍ LIST

Česko plánuje zbytečně dál skládkovat miliony tun odpadu

Plán zakázat skládkování k roku 2024 se v novém návrhu zákona o odpadech zbytečně odsouvá na rok 2030. Česká republika tak až do roku 2030 nebude plnit požadavky směrnice EU o skládkách, která od roku 1999 požaduje skládkovat pouze upravený odpad a jen minimum odpadů biologicky rozložitelných. Tento informační list představuje návrh Hnutí DUHA, který je levnější i ekologičtější než návrh MŽP.

Současný stav

V České republice skončí ročně bez jakékoli předchozí úpravy 2,5 milionu tun [1] směsných komunálních odpadů na zabezpečených skládkách. Česko však dlouhodobě neplní články 5) a 6a) skládkové směrnice [2]. Jako nápravné opatření tohoto stavu byl v roce 2014 prosazen do legislativy zákaz skládkování odpadů od roku 2024 [3]. Zároveň MŽP zpřísnilo požadavek na maximální výhřevnost skládkovaného výstupu z úpravy odpadů z 8 MJ/kg upraveného odpadu na 6,5 MJ/kg v sušině upraveného odpadu [4]. Toto zpřísnění zastavilo investice do řady připravovaných technologií (například dotřídovacích linek) na úpravu směsných komunálních odpadů [5], které měly vést k požadovanému omezení skládkování. Jedinou možností, jak naplnit požadavek na zákaz skládkování od roku 2024, se tak stalo vybudování dostatečných kapacit nových spaloven na energetické využití směsných komunálních odpadů, případně supermoderní linky na úpravu směsných odpadů – které nikdo ani nezvažuje vzhledem k dlouhodobě negativnímu postoji MŽP k úpravě odpadů.

V roce 2019 se naplnilo varování Hnutí DUHA, že spalovny nemají šanci být k roku 2024 v zemi vybudovány v dostatečné kapacitě. Investice do těchto nákladných zařízení jsou rizikové, protože ta nejsou schopna konkurovat levnému skládkování. Navíc se očekává, že produkce směsných komunálních odpadů, které chtějí zpracovávat, se musí zákonitě výrazně snížit s tím, jak bude země plnit vysoké cíle pro recyklaci dané Balíčkem pro oběhové hospodářství [6].

Návrh zákona o odpadech implementující Balíček pro oběhové hospodářství proto navrhuje odložení zákazu skládkování až na rok 2030, a to opět pro odpady s výhřevností vyšší než 6,5 MJ/kg v sušině. Tento návrh je na konci roku 2019 projednáván na vládní úrovni a od roku 2020 jej dostane k projednání Parlament.

Podle dosavadního postupu v legislativním procesu je zřejmé, že Česko nestihne schválit implementaci do poloviny roku 2020, jak požaduje Balíček pro oběhové hospodářství. Z návrhu zákona vyplývá, že až do roku 2030 nebude země plnit ani požadavky skládkové směrnice EU z roku 1999.

Návrh Hnutí DUHA

Nový zákon o odpadech by měl zachovat rok 2024 pro omezení skládkování a zároveň změnit nastavení parametrů současného zákazu: po roce 2024 by se měl skládkovat pouze předupravený odpad, který se biologicky nerozkládá a nemá vyšší výhřevnost než cca 6,5 MJ/kg v typickém vzorku (nikoli v sušině) [7].

Návrh Hnutí DUHA plní požadavky článků 5) a 6a) skládkové směrnice EU [8] o šest let dříve než návrh MŽP.

Další důsledky této drobné, ale zásadní změny:

Pokud by se směsný komunální odpad namísto dosavadní české praxe skládkování bez úpravy od roku 2024 upravoval a ČR by začala plnit požadavky směrnice o skládkách, pak:

- **Třídění odpadů, především bioodpadů dostane ekonomický smysl.**

Ekonomicky bude výhodnější odpady třídít a kompostovat, než je házet do popelnice se směsným odpadem a nechat vozit na předúpravu.

- **Vzniknou snadno demontovatelná zařízení schopná reagovat na vyšší recyklaci.**

Nejjednodušší zařízení na úpravu směsných komunálních odpadů jsou složena z pásových dopravníků, sít, magnetických separátorů, drtičů a části určené pro biodegradaci odpadů (podobné té v kompostárně). Jednoduchost a modulárnost zařízení je obrovskou výhodou: v případě nedostatku směsných komunálních odpadů lze zařízení změnit na dotřídňovací linku na vyseparované odpady s kompostárnou, případně rozebrat.

- **Na skládkách ubude 10 milionů tun odpadů.**

Na skládkách neskončí mezi roky 2024 a 2030 minimálně 10 milionů tun komunálních odpadů [8]. Navíc upravený odpad, který na skládkách skončí, bude mít dvacetinásobně nižší toxicitu oproti neupravenému směsnému komunálnímu odpadu [9].

- **Do ovzduší unikne o 2 miliardy m³ skládkového plynu méně.**

Z jedné tuny neupraveného směsného komunálního odpadu vznikne 100–300 m³ skládkového plynu obsahujícího metan, z nějž však 30–80 % unikne do okolí a podílí se na klimatických změnách [10]. Skládkovat odpad bez jakékoli úpravy do roku 2030 znamená vytvořit 1,7–5,2 miliardy m³ skládkového plynu. Do okolí z něj unikne 0,5–4,2 miliardy m³. Tedy asi 10 milionů tun CO₂ ekvivalentu, což je za období 2024–2030 víc než v daném období vyprodukuje celá letecká doprava v Česku.

- **Lépe se využijí odpady, které nyní zbytečně skládkujeme.**

Palivo z odpadů (TAP) by mohlo v prvních letech zajistit teplo pro 680 000 a elektřinu pro 300 000 domácností (celkem 15 petajoulů energie ročně) a nahradilo by ročně 1,3 milionu tun uhlí [11], ovšem pouze jako přechodné opatření, než se zlepší design výrobků a materiály budou lépe cirkulovat. Je však třeba si uvědomit, že spalování plastů je také spalováním fosilních zdrojů, a není tedy úplně slučitelné se snahou o klimatickou neutralitu.

Závěr:

Zmírnění parametru výhřevnosti umožní, vedle spaloven směsných komunálních odpadů, již od roku 2024 i provoz zařízení na úpravu směsných odpadů schopných flexibilně reagovat na vzrůstající recyklaci. Skládkování směsného komunálního odpadu zdraží a bude výhodnější hledat další cesty využití odpadů. Na skládkách mezi roky 2024 a 2030 ubude 10 milionů tun odpadů, nevznikne 10 milionů tun CO₂ ekvivalentu z uniklého skládkového plynu a vznikne asi 8 milionů tun paliv z odpadů, jež mohou pomoci při odchodu od uhlí.

Hnutí DUHA proto považuje za nutné zpracovat do zákona tyto **zásadní body**:

- **změnit přísný parametr výhřevnosti u zákazu skládkování odpadu na 6,5 MJ/kg v typickém vzorku;**
- **zvýšit poplatek za skládkování a doplnit jej účinnou a motivační recyklační slevou.**

Prameny

- [1] Zpráva o životním prostředí České republiky 2017
- [2] Směrnice Rady 1999/31/ES, o skládkách, požaduje v článku 6a), aby „odpady byly ukládány na skládku pouze po předchozí úpravě“ a v článku 5, aby do roku 2020 bylo v ČR „množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládku sníženo na 35 % (hmotnostních) z celkového množství BRKO vyprodukovaných v roce 1995“. V roce 2017 jsme však skládkovali více než 62 %.
- [3] Zákon o odpadech, § 21, odstavec 7 zní: „Na skládky je od roku 2024 zakázáno ukládat směsný komunální odpad a recyklovatelné a využitelné odpady stanovené prováděcím právním předpisem.“ Pod pojmem odpad je zahrnut i směsný komunální odpad. Pod pojmem využitelné odpady se skrývají odpady materiálově využitelné (=recyklovatelné) a odpady energeticky využitelné (=spalitelné).
- [4] Změna vyhlášky č. 294/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady
- [5] Například dotřídovací linka na směsný komunální odpad plánovaná svozovou firmou OZO Ostrava, více informací zde: <https://bit.ly/2O0z9mt>
- [6] Více o balíčku k oběhovému hospodářství zde: <https://bit.ly/2Q7TAkg>
- [7] Odpad obsahuje nějakou vodu, nikdy není zcela suchý. S klesajícím množstvím vody ve vzorku roste výhřevnost odpadu, protože část tepla se nemusí využít na odpaření vody. Takže 6,5 MJ/kg v sušině odpovídá výhřevnosti 4,2–5,5 MJ/kg typického vzorku s obsahem vody kolem 15 %.
- [8] Viz článek 6, odstavec a): „Členské státy přijmou opatření, aby: odpady byly ukládány na skládku pouze po předchozí úpravě (...)“
- [9] Wittmayer, M.: Mechanical-biological treatment of Municipal waste, Institut für Kreislaufwirtschaft GmbH, Bremen, 2002
- [10] http://biomasstechnology.cz/wp/?page_id=239
- [11] Předpokládáme-li, že úprava odpadů vyprodukuje 50 % spalitelných výstupů (TAP) s průměrnou výhřevností 12–13 MJ/kg, pak ročně vznikne méně než 1,25 milionu tun TAP jako zdroj 15 PJ/rok. Teoreticky by tedy nahradilo 1,3 milionu tun uhlí o výhřevnosti 14,5 MJ/kg.

Kontakt a více informací

Ivo Kropáček, odpadový expert Hnutí DUHA, ivo.kropacek@hnutiduha.cz, 604 207 302

Vydalo Hnutí DUHA, listopad 2019

Text: Ivo Kropáček

A > Údolní 33, 602 00 Brno
T > 545 214 431
E > info@hnutiduha.cz
W > www.hnutiduha.cz

Další úspěch může být náš společný.

V naší práci dosahujeme úspěchů i díky pomoci lidí, jako jste vy. Zkuste to ještě dnes zde: darce.hnutiduha.cz. Děkujeme!

Hnutí DUHA prosazuje zdravé prostředí pro život, pestrou přírodu a chytrou ekonomiku. Dokážeme rozhybat politiky a úřady, jednáme s firmami a pomáháme domácnostem. Našich výsledků bychom nedosáhli bez podpory tisíců lidí.